

werk geen eigenlijk Indisch karakter draagt, spreekt wel van zelf; gynaecologische operaties, door een Westersch gynaecoloog verricht, zijn in Oost en West gelijk.

Dat ook gynaecologische kwalen in Oost en West vrij wel dezelfde zijn, blijkt uit hoofdstuk III en IV, waar de gynaecologische afwijkingen bij inlandsche en Europeesche vrouwen worden vergeleken. Het eenige onmiskenbare verschil — de overgrootte menigte der retroflexies in Indië — heeft niets te maken met klimaat of rassenverschil, maar is een kunstproduct, door manipulaties der inlandsche wijze vrouwen (Doekoens) met opzet tot stand gebracht, om steriliteit te bewerken. De techniek van dit procédé wordt in het hoofdstuk „Gynaekologie der Doekoens” beschreven, terwijl de obstetrische arbeid dier inlandsche verloskundigen in het hoofdstuk „Verloskundige hulp bij inlandsche vrouwen” met objectiviteit en deels met waardeering wordt geschetst.

Belangrijk zijn de beide serieën van bekkenmaten in hoofdstuk II, welke bewijzen, dat de conjugata bij de Javaansche vrouw even groot of slechts weinig kleiner is dan bij de Europeesche, terwijl de breedtematen circa 3 cM. korter zijn. Hieruit volgt, dat het Javaansche vrouwen-bekken, in tegenstelling met het ovale Europeesche, een meer ronden vorm heeft. Platte bekkens zijn echter niet zeldzaam. Het is dan ook onjuist, dat moeilijke geboorten bij de Javanen tot de excepties behooren. Hetzelfde geldt van de kraamvrouwenkoorts, die evengoed op Java tiert als elders, ja volgens de statistische berekening op blz. 40, die mij echter niet méer dan een ruwe schatting schijnt, veel frequenter zou zijn, dan in het moederland.

De uitwendige vorm van het boek is in één woord keurig, en de aangename indruk wordt niet weinig verhoogd door de sierlijke vrouwen-figuren die aan hoofdstuk I en II luister bijzetten. De Heer STRATZ verstaat de kunst aan zijn werk een artistiek tintje te geven. Jammer, dat dit artistieke tintje, in verband met de actualiteit van het onderwerp, blijkens de bijgevoegde circulaire den uitgever verleid heeft het boek onder het groote publiek te willen brengen, waarvoor „Een gynaecologische studie” nietgeschreven is en niet past.

CATHARINE VAN TUSSENBROEK.

INGEZONDEN.

DE EISCHEN AAN DE GEHOORSCHERPTE BIJ HET LEGER GESTELD.

Waarde Redacteur-Gérant!

Prof. ZWAARDEMAKER heeft de vriendelijkheid er mij op te wijzen, dat in mijn voordracht te Brussel gehouden (zie dit *Tijdschr.* van 20 Nov. l.l.) een onnauwkeurigheid ingeslopen is, die tot vergissingen aanleiding zou

kunnen geven. Ik wensch niets liever dan die onnauwkeurigheid te herstellen. Waar ik zeg (blz. 877), „dat men niet te veel eischt, wanneer men „dezelfde gehoorscherptheit verlangt, die voor toelating tot het leger ge- „eischt wordt, namelijk het hooren van de fluisterspraak op 1 M. afstands „met elk oor”, daar heb ik ten onrechte van den eisch bij toelating tot het leger gesproken. 1 M. fluisterspraak is namelijk de limiet waaraan in dienst zijnde militairen moeten voldoen, wanneer de vraag overwogen wordt of zij wegens hardhoorendheid gepensioneerd zullen worden. Bij de toelating is daarentegen de eisch: normale gehoorscherptheit op één oor, en minstens 1 M. fluisterspraak op het andere oor. De normale gehoorscherptheit, die naar het schijnt bij het leger niet nader omschreven is, bedraagt natuurlijk veel meer dan 1 M. fluisterspraak, zij wordt gewoonlijk gerekend op 7 M. Bepaalt men de gehoorscherptheit zooals dat op mijn voorstel is vastgesteld bij het onderzoek der aspirant-machinisten voor de koopvaardijvloot (zie l. c. blz. 878), dan staat 1 M. afstands gelijk aan minstens 7 M. fluisterspraak op de gewone wijze gemeten. Ik verzoek U vriendelijk de aandacht uwer lezers op deze onwillekeurige vergissing te wijzen.

Hoogachtend

de Uwe,
GUYE.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Een gevaarlijk huismiddeltje. Een voorbeeld van de roekeloosheid, waarmede de „geneeskundige raadslieden”, die aan leekentijdschriften verbonden zijn, aan personen die hun geheel onbekend zijn voorschriften geven, vindt men in een der laatste nummers van *Hearth and Home*. Een dame, zich noemend „SCHEREZADE” uit daar haar klachten en krijgt tot raad, „gedurende een week of zoo” drie maal daags een haustus te nemen bestaande uit: broomkalium 0.650 gr., liq. *strychnini* 5 druppels, tinct. *chinae fusc.* 2 gr. en 15 gr. water. *The Brit. med. Journ.* van 11 Dec. acht zich verplicht, met het oog op de veiligheid van het publiek, er op te wijzen, dat de strychnine-oplossing en het broomkalium langzaam op elkander inwerken, zoodat zich ten slotte een onoplosbare broom-strychnine verbinding op den bodem afzet, wat nootlottige gevolgen kan hebben. *Een Engelsche dame heeft door zulk een oplossing het leven verloren.*

PARIJS. — Internationaal Congres. Het Congres te Moscou is nog nauwelijks afgelopen en reeds heeft zich te Parijs een Commissie gevormd, onder Voorzitterschap van BROUARDEL, welke het Congres van 1900 moet voorbereiden.

— **Vreemd lichaam door intubatie verwijderd.** In naam van Dr. BONNUS heeft Dr. SEVESTRE den 29sten October in de *Société médicale des Hôpitaux* medegedeeld, dat eerstgenoemde bij een 5-jarig kind, dat een glazen parel in het strottenhoofd had gekregen, tijdens een aanval van verstikkings-